

[Landbrugsministeren.]

således at de, hvis der virkelig kommer krise i afsætningen med deraf følgende lavere priser, også i nogen grad kan tilgodeses med lavere kornpriser, eller vi kan sige det sådan, at staten i hvert fald ikke kunstigt holder disse kornpriser højere oppe, hvis en sådan krisituation virkelig indtræffer.

Det ærede medlem hr. H. C. Toft var noget betænkelig ved at forhøje milocornprisen midt i høståret. Begrundelsen for denne forhøjelse er, at når man ved, vi ændrer taksterne fra en bestemt dato, kan det medføre — det ved vi da fra andre områder — ekstraordinært store køb, som i en given situation kan gøre den forhøjelse, man tilsigtede, ganske overflødig. Det er for at hindre det, at vi har indsat den bestemmelse i lovforslaget, som jeg selvfølgelig er villig til at forhandle nærmere om. Den er ikke indsat for at genere de handlende, absolut ikke, men for at lægge en vis bremse på milocornimporten, fordi det kvalitetsmæssigt er af så overordentlig stor betydning, om man fremfor milocorn bruger andre fodermidler til grisene. Det ærede medlem hr. H. C. Toft ved lige så godt som jeg eller måske bedre, at det er af betydning.

Hvad angår skummetmælkspulveret og forslaget om at tage en prøve af hver sæk, er det nævnt i bemærkningerne, ikke som en veterinærbetingelse, men som grundlaget for, at vi på ny kan tillade import. Man må ikke glemme, at den for øjeblikket er standset af veterinære grunde. Det er min agt — og det vil jeg drøfte nærmere i udvalget — at forsøge at finde en virkelig praktisk løsning her, for hverken veterinærdirektoratet eller landbrugsministeriet eller andre er interesseret i at indsætte unødigt fordyrende led i denne import. Heri ligger et tilsagn om, at vi kan drøfte spørgsmålet og sammen se at finde ud af den praktisk bedst mulige form for import af dette mælkepulver.

Der er rejst spørgsmål om bemyndigelseslovens økonomiske betydning. Jeg tror ikke, det ærede medlem regner med, at jeg kan svare bestemt på det. Den har direkte betydning, og den har indirekte betydning. Jeg har altid regnet med, at den indirekte er den største; det er fremhævet af landbruget fra første færd, og så vidt jeg husker, fremhævede jeg det over for

udvalget i fjor; men det udelukker ikke, at den også har direkte betydning. Jeg finder det rimeligt, at man i udvalget drøfter dette spørgsmål, som jeg ikke tror man kan give et helt klart svar på, også fordi det er noget, der er i sin vorden; loven har ikke virket så forskrækkelig længe endnu.

Med hensyn til omfanget af statsgarantien for Afsætningsrådet er det sådan, at vi i landbrugsministeriet indtil dato har garanteret for en kassekredit på indtil 5 mill. kr.; så vidt jeg ved — men man må ikke så gerne hænge mig op på tal — er der brugt mellem 1 og 2 mill. kr., nærmere 1 million, men de helt nøjagtige tal kan selvfølgelig skaffes ved forespørgsel til Afsætningsrådet, og de skal blive tilstillet udvalget.

Der er blevet spurgt, om landbruget ikke selv kunne skaffe disse penge. Til det spørgsmål må jeg svare, at fra statens side, fra regeringens og min side ønsker vi aldrig i mindste måde at påtvinge landbruget noget. Det var et tilsagn fra regeringen om, at vi, om det ønskedes, ville give en sådan statsgaranti. Det løfte har vi opfyldt, men jeg ville personlig være yderst tilfreds, om landbruget selv kunne klare den ting. Det gælder, måske med enkelte undtagelser, at alt, hvad landbruget kan klare selv, det anser jeg for bedre klaret, end hvis staten skal blande sig i det.

Jeg takker for tilslutningen til lovforslaget og håber på en velvillig og forholdsvis hurtig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Carl Petersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2903, fremsættelsen i tidenden sp. 4598).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Lars M. Olsen: Jeg kan på mit partis vegne tilsige den højtærede handelsminister vor tilslutning til lovforslaget om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Disse eksportkreditter har nu gennem adskillige år hjulpet mange firmaer i gang med en eksport, ligesom garantiordningerne har gjort det muligt for en række andre firmaer, der i forvejen havde en eksport til mere traditionelle markeder, at optage en eksport til nye, mere risikofyldte markeder.

Selv om det ifølge sagens natur kun er en mindre del af den samlede danske eksport, der er kommet i stand som følge af statens eksportgarantiordninger, har disse ordninger uden tvivl haft væsentlig betydning for den vækst, der har været i den samlede danske eksport i de senere år, ikke mindst for den stigende eksport til de oversøiske områder.

Siden 1954, da maksimumsbeløbet forhøjedes fra 250 mill. kr. til 500 mill. kr., er den danske eksport steget fra ca. 6½ milliard kr. til 8 milliarder kr. Ganske særlig industrieksporten er steget, nemlig fra 2,2 mill. kr. til knap 4 mill. kr. i løbet af de fire nævnte år, det vil sige, at fremgangen i eksporten, den pengemæssige fremgang, kan tilskrives industrien.

Det er givet, at vi alle er interesseret i, at eksporten fremmes og forøges mest muligt, og at der gøres store anstengelser for at komme ind på så mange og så nye markeder som muligt; men det er ligeledes en kendt sag, at de fjerne, oftest ukendte markeder indebærer større risiko, og det er på disse områder, eksportkreditordningerne har deres store betydning. Henimod en snes procent af den samlede eksport til Sydamerika sker på basis af garantiordninger.

I det sidste års tid er konkurrencen på verdensmarkederne skærpet betydeligt. Det har bl. a. givet sig udslag i, at eksportørerne tilbyder køberne længere og længere kreditter; 4-5 år er ikke længere noget usædvanligt. Skal derfor den danske industri klare sig i denne konkurrence, må den have adgang til samme støtte i form af eksportkreditgaranti, som andre lande tilbyder deres eksportører. I de senere år har det

samlede aktuelle garantibeløb for de ydede eksportkreditter, så vidt jeg ved, svinget omkring 300 mill. kr.; men i det sidste halve år er beløbet steget meget stærkt, hvilket er udtryk for, at danske eksportører i et vist omfang har været tvunget til at yde langsigtede kreditter, som de så igen har søgt statens eksportgaranti for. Vi vil således meget snart se, at maksimumsgrænsen, de 500 mill. kr., bliver nået. Det er derfor nødvendigt, at beløbet forhøjes, for at vore eksportører stadig kan være med i konkurrencen.

Navnlig vil det være betydningsfuldt for eksporten af de mere langsigtede investeringsgoder: skibe, større maskinanlæg, fabrikker etc.

Forslaget om at forhøje maksimumsgrænsen for det beløb, inden for hvilket handelsministeren kan yde eksportgarantier, betyder ikke nogen direkte udgift for staten. Der er blot tale om, at staten garanterer for de banklån, eksportørerne kan opnå. Naturligvis kan en sådan garanti medføre, at staten i visse tilfælde må indfri lånene, men eksportørerne betaler også en slags forsikringspræmie, idet de betaler en rente på 1 pct. for statens garanti. Selv om det i årenes løb har været nødvendigt for staten at indfri nogle af de garanterede eksportlån, har tabene dog været relativt små og har fuldt ud kunnet dækkes af renteindtægterne for de ydede garantier, ja, oven i købet har renteindtægten været så stor, at der har kunnet opsamles en formue på omkring 15 mill. kr. i eksportkreditfonden.

Selv om valutasituationen er væsentlig gunstigere i dag end for nogle år siden, skal man dog ikke tro, at eksportstøtten er overflødig. Stagnerende konjunkturer i Europa i det sidste års tid og den stærke kamp om markederne tilsiger, at vi må gøre, hvad der er muligt for at fremme eksporten. Vore eksportører må i hvert fald ikke stilles ringere end udlændets. Det bliver vel også nødvendigt inden alt for længe at se på, om eksportkreditgarantiinstitutionen, som den er udformet i dag, giver mulighed for at yde den samme støtte som udlændets tilsvarende institutioner. Jeg er imidlertid vidende om, at der er nedsat et udvalg til at gennemgå eksportkreditordningen, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind på spørgsmålet i dag, men kun anbefale, at forslaget om en

[Lars M. Olsen.]

forhøjelse på 200 mill. kr. i eksportgaranti gennemføres, således at grænsen bliver hævet til i alt 700 mill. kr.

Foged: Jeg skal ikke sige mange ord om det foreliggende lovforslag. Den forhøjelse, der tilsigtes, på 200 mill. kr., vil vi gerne i et udvalg se nærmere begrundelse for, og vi vil gerne se en oversigt over, hvorledes de allerede udlånte midler er anvendt.

Det eneste, jeg måske direkte kunne nære uvilje mod, er, at loven om fremme af danske erhvervsinteresser er delt op i 2 kapitler, hvoraf det ene, kapitel I, omhandler støtte til fremme af eksporten, og kapitel II omhandler udlån til industri- og håndværksvirksomheder. Det kunne måske være betimeligt at undersøge, om ikke loven burde deles i 2 love i stedet for. Jeg vil tro, at den højtærede handelsminister forstår, at det ikke er sikkert, vi ser bestemmelserne om udlån til industri og håndværk under samme synsvinkel, som vi ser bestemmelserne om eksportkreditstøtte. Derfor ville det måske være rimeligere, om det var 2 love, så vi kunne tage selvstændige standpunkter til de 2 områder. Men vi vil se villigt på forhøjelsen af eksportkreditstøtten og ønsker det også behandlet i et udvalg.

Weikop: Det foreliggende lovforslag er unægtelig meget let at overskue. Noget andet er, om det ikke ved denne lejlighed havde været rimeligt at se lidt på loven som helhed. Vi vil selvfølgelig være med til enhver rimelig foranstaltning, der kan støtte eksporten, men man skal på den anden side passe noget på, at den ene foranstaltning ikke falder over den anden.

Der er sket meget, siden loven sidst var til behandling her i tinget — jeg tænker her på behandlingen i 1954. Vi har bl. a. ved regeringens og flertallets hjælp fået egnsudviklingsloven og afsætningslove for landbrugsvarer og frugt; de må vel siges at have samme formål som den lov, vi her behandler, nemlig fremme af eksport og produktion.

Rent umiddelbart forekommer det mig, at det, der er sket i de sidste 5 år, burde have været med i den højtærede ministers overvejelser, og jeg havde egentlig kunnet ønske, at der havde været en redegørelse for

forholdenes udvikling på dette meget vigtige område, siden loven sidst var til revision, altså i 1954. Der er jo sikkert sket nogle forandringer siden. Det kan ikke bestrides, at der er sket en ændring bl. a. af finansieringsforholdene, således at en forhøjelse på 200 mill. kr. af eksportkrediten burde rejse den tanke, om det ikke var muligt at formindske garantierne og de udlån, som denne lov omhandler, ved at udskyde nogle af de opgaver, som loven finansierer, opgaver, som det vel i dag er mindre rimeligt at løse.

Det er efter min opfattelse fremdeles rimeligt at yde garanti for eksportørernes tratter, for tab ved den kontraherede betaling, hvis den ikke kan overføres her til landet ved forfaldstidens indtræden, for tab ved indfrielse af danske varer i konsignation i udlandet, for tab ved kontrakter og leverancer til udlandet og garanti over for banker og andre for lån, der ydes eksportørerne med henblik på effektivering af konkrete eksporter. Det er for mig åbenbare formål, som det fremdeles er rimeligt at yde garantier for. Men man må ikke glemme, at denne lov stadig væk har skudt nye skud, og disse nye skud er, mener jeg, kommet ind under ganske andre forhold end dem, vi har i dag.

Jeg vil sætte et spørgsmålstejn ved, om det fremdeles vil være rimeligt at yde garanti for eksportordrer, der slet ikke foreligger, men hvor man blot har sandsynliggjort en afsætning til udlandet, i hvilke tilfælde der ydes garanti for lån til indkøb af råmateriale og til udbetaling af arbejds løn. Man går endog så vidt, at man giver garanti for lån til anskaffelser af maskiner og værktøj eller — som det også hedder — udvidelse af bestående anlæg. Det er jo en meget vidtgående bemyndigelse. Det turde være tvivlsomt, således som finansieringsforholdene har udviklet sig, om man fremdeles bør yde garantier i sådanne tilfælde, og jeg mener, det ville være rimeligt, om vi nu benyttede lejligheden til at se på disse spørgsmål og i øvrigt få at vide, i hvilket omfang man har ydet garanti i sådanne tilfælde.

Det ville vel ligeledes være hensigtsmæssigt, at vi fik nærmere oplysning om, hvor meget af den million, som også efter loven stilles til rådighed til udsendelse af eksportstipendiater, til iværksættelse af udstillinger og til tilskud til iværksættelse af forsøg, teknisk og handelsmæssig konsul-

[Weikop.]

tation og vejledning, der er anvendt, og så kan vi jo undersøge, om det er hensigtsmæssigt fremdeles at anvende disse penge, idet forholdet jo er det, at der til disse formål også bruges andre penge; jeg tænker bl. a. på produktivitetsudvalg og på undersøgelser, der foretages på så mange områder, at man kan rejse det spørgsmål, om det fremdeles er rimeligt at give bemyndigelse til benyttelse af denne million kroner.

Loven hjemler også ministeren adgang til at låne 10 mill. kr. af statskassens midler til iværksættelse af produktion af varer med henblik på eksport, til hvis afsætning i udlandet der — som det hedder — er knyttet økonomisk eller handelspolitisk interesse. Det kan vel være noget tvivlsomt, om tiden ikke er løbet fra denne låneform. Vi mener det, og vi har tidligere, i 1957, haft forslag fremme herom. Desuden giver loven bemyndigelse til at yde 5 mill. kr. af statskassen til lån til håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder. Disse lån kan ydes til modernisering og rationalisering af sådanne virksomheder.

Det er måske derfor lidt flot, at man fremsætter lovforslaget i den foreliggende form: blot beder om 200 mill. kr. mere til eksportgarantier, for der ligger jo foruden 15-16 mill. kr., som kan bruges til direkte udlån af ministeren, og det er unægtelig skatteydernes penge — noget andet end eksportgarantier.

Da situationen nu forekommer mig — og sikkert også den højtærede minister — at være ganske anderledes end i 1954, rejser vi spørgsmålet om at ophøre med denne lånevirksomhed. Jeg vil i denne forbindelse atter understrege de ændrede forhold, at alt, hvad der hedder udlånsforhold, er af en helt anden art end for 5 år siden. Vi har jo finansieringsinstituttet, og i det hele taget er belåningsforholdene af en helt anden karakter. Vi vil gerne, som jeg allerede har sagt, medvirke til på fornuftig vis at støtte eksporten og give nogle garantier med dette formål for øje; men spørgsmålet er, om lovens rammer ikke er for vide, om lovens bemyndigelse til ministeren ikke går alt for vidt. Nu skal man jo ikke fæste lid til rygter, men det kan en gang imellem være praktisk — jeg tror også for den højtærede minister — at få affivet visse rygter. Det

er blevet sagt, at denne lov er blevet benyttet — det lyder unægtelig noget mærkeligt — til at yde eksportkreditgarantier i forbindelse med import af biler, der skulle anvendes til udlejning til udlændinge, således at der ad den vej blev mulighed for at indtjene udenlandsk valuta. Det lyder ærlig talt så tåbeligt, at jeg synes, den højtærede minister skulle benytte lejligheden til at affive et sådant rygte.

Det er også blevet sagt, at der skulle være ydet eksportgaranti for indførsel af minkavlsdyr, tror jeg det var, således at man senere kunne eksportere pelsene af de avlede dyr og på den måde få valuta i kassen. Om det er en historie om en lille ræv, der blev til en flot pels, ved jeg ikke, men jeg synes, den højtærede minister skulle benytte lejligheden til at affive disse små minke, der løber rundt og fortæller, at de er kommet ind i landet ved hjælp af eksportgaranti.

Vi vil, som man kan forstå, gerne i udvalget have nærmere oplysning om lovens administration i de senere år og også om den højtærede ministers bedømmelse af, hvorvidt forholdene skulle have ændret sig sådan, at der også for den højtærede ministers vedkommende ville være grund til at foreslå en ændring af denne lov. Når jeg siger, at der måske også for den højtærede minister ville være grund dertil, tror jeg, at jeg med sindsro kan sige dette, for jeg tror, at der langt ind i regeringens kredse, ja, i selve regeringen, i virkeligheden er jordbund for de tanker, jeg her har fremsat; og hvis min fornemmelse er rigtig, ville det jo være udmærket, om resultatet blev, at man samtidig med at støtte eksporten var med til at lette skatteydernes byrde, idet det måske i dag er ganske overflødig, at staten giver disse penge ud. I så fald ville fremsættelsen af dette forslag have tjent et godt formål, men jeg beklager som sagt, at den højtærede minister i sin fremsættelsestale ikke er kommet ind på problemerne i deres helhed.

Lannung: Jeg kan på mit partis vegne tiltræde det foreliggende lovforslag, da vi finder, det er særdeles velmotiveret at forhøje beløbet til eksportkreditgarantier med 200 mill. kr. til i alt 700 mill. kr.

Vi har i mit parti med den største tilfreds-

[Lannung.]

hed set den store stigning i vor industrieksport, fra godt og vel 2 milliarder i 1954 til rundt regnet 4 milliarder nu sidst i 1958, og vi ønsker og venter en stigning, da det jo er af så stor betydning for hele det danske samfunds økonomi.

Da 85 pct. af eksportgarantierne gælder industrieksporten, er det på baggrund af den nævnte stigning fra godt 2 til 4 milliarder helt naturligt, at der er brug for en forøgelse af den beløbsramme, inden for hvilken eksportkreditgarantier kan ydes. Hertil kommer, at den hårde internationale konkurrence, der, som alle, der har med industri at gøre, ved gør sig stærkere og stærkere gældende, har gjort kreditgarantier endnu mere nødvendige end tidligere, for at dansk eksport skal kunne hævde sig. Ydelsen af kredit vil meget ofte være afgørende for en ordres opnåelse, og enhver, der lægger vægt på at støtte dansk industris trivsel og ekspansion, kan derfor kun hilse en forhøjelse af eksportkreditmulighederne med den største tilfredshed.

Det må også ved bedømmelsen have i mente, at det er ubestrideligt, at samtidig med at eksportkreditgarantierne har vist sig at være af stor værdi, en stor håndsrækning for den eksporterende industri, har de ikke bragt staten større tab, og de tab, der nødvendigvis har måttet opstå, er mere end dækket af risikopræmien, som eksportørerne har indbetalt; der er endog opsamlet en reserve på ca. 15 mill. kr.

Men samtidig vil jeg gerne ud fra gjorte erfaringer understrege, at det under den hårde konkurrence om ordrene ofte er meget vigtigt, at en ansøgning om eksportkreditgaranti gøres til genstand for den hurtigst mulige ekspedition, så den kan besvares, henholdsvis i givet fald imødekommes, med kortest mulig frist. Den hurtige ekspedition kan undertiden være aldeles afgørende for, om dansk industri eller en udenlandsk konkurrent får ordren. Stort set er der utvivlsomt tilfredshed med administrationen af eksportkreditgarantierne, men på dette punkt kan man eventuelt nå til yderligere forbedring. Jeg er klar over, at der ofte må indhentes nærmere oplysninger om købers kreditduelighed og andet, men oplysningstjenestens organisa-

tion kan muligvis effektiviseres og systematiseres endnu mere, end tilfældet er.

Der foreligger også over for mig fra meget kompetent side inden for industrien udtalelser om, at der er eksempler på, at de af eksportkreditadministrationen stillede betingelser for ydelse af kredit eller de forbehold, der er taget, undertiden er praktisk talt prohibitive, så strenge, at man har fundet at måtte give afkald på garantien og undertiden som følge deraf har opgivet den pågældende eksportordre, et forhold, der jo nødvendigvis skulle forekomme for ofte. Måske kunne der under en kort udvalgsbehandling blive lejlighed til at få disse spørgsmål belyst lidt nærmere af den højtærede handelsminister.

Endelig kunne der måske også for at imødekomme visse formentlig fejlagtige forestillinger, som bl. a. har været fremme i pressen, blive lejlighed til at få oplyst, hvor stor en procent af eksportkrediten der vedrører opgaver og områder, der ikke kan karakteriseres som eksportkredit i egentlig eller snævrere forstand. Det ærede medlem hr. Weikop var inde på en side af dette spørgsmål, eksportstipendiatspørgsmålet, som også jeg meget gerne ser belyst lidt nærmere, bl. a. under hensyn til de spørgsmål, der for øjeblikket behandles i udenrigstjenestekommissionen.

Jeg gentager til slut, for at der ikke skal blive spørgsmål om et fortegnet billede, at eksportkreditordningen efter min opfattelse er af stor værdi, at den stort set fungerer meget tilfredsstillende, og jeg skal anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Sandau: Også jeg skal på mit partis vegne tilsige velvillig behandling af det fremsatte lovforslag. Det var noget vanskeligt ved lovens gennemførelse at sige, i hvor høj grad den ville blive benyttet. Men det foreliggende lovforslag beviser, at der har været stærkt behov for loven, og der er heller ikke tvivl om, at den har gjort overmåde stor gavn i den tid, den har virket. Det er naturligvis en fordel for eksporterhvervene, at de er i stand til at yde en kredit, som gør dem konkurrencedygtige over for konkurrenter fra andre lande.

På den anden side vil jeg dog udtale håbet om, at det på dette felt såvel som på andre

[Sandau.]

vil være muligt at få staten ud af billedet, således at denne lovgivning kun bliver et overgangsfænomen, ellers bliver det jo en lavine, der kan blive ved at rulle. Det er jo ikke alene eksporten, der får garantier; det er snart ved at blive en almindelig ting, og jeg synes, det ville være formålstjenligt, om man kunne få disse eksportgarantier over på en forsikringsmæssig basis. Det skulle ikke være helt udelukket, for det viser sig jo, at eksporten har kunnet bære så store omkostninger i form af indbetalt risikopræmie, at der er nok til at betale for en sådan forsikringsmæssig garanti. Det vil først og fremmest være af principiel interesse at få staten ud af billedet på dette område, og jeg håber, den højtærede handelsminister vil vise denne linje sin bevågenhed.

Ud fra disse betragtninger skal jeg tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Lynnerup Nielsen: Den forhøjelse, som her ønskes gennemført af eksportkreditgarantier fra de nuværende 500 mill. kr. til 700 mill. kr., kan også mit parti give tilslutning til. De beløb, der har været afsat til sådanne garantier, har man, hver gang loven har været til behandling, måttet forhøje, sidst i 1954. Det fremgår jo også af bemærkningerne og den højtærede ministers fremsættelsestale, at der er en større og større efterspørgsel efter sådanne garantier. Det er forståeligt, at visse eksportindustrier kan have en betydelig interesse i stadig at have nødvendige likvide midler i hænde for at holde eksporten gående uden fare for afbræk i produktionen, når betalingsfristerne er særlig langstrakte.

Heller ikke mit parti underkender den betydning, loven kan have for en vis beskæftigelse. Det er for os meget betydningsfuldt. Hertil kommer, at loven tager sigte på at yde lån til industrivirksomheder, der har eksport som formål, og desuden er der jo også tale om lån til håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder,

og det ville ikke være uden betydning, om sådanne lån fortrinsvis blev anvendt i de særlig arbejdsløshedshærgede områder.

Det er godt med denne lovgivning, men den harmonerer ikke så godt med, at man nu har foretaget et arbejdsstop for statens almindelige anlægsarbejder. Jeg kan ikke indse, at dette arbejdsstop skulle komme, og jeg kan derfor forstå de mange kommuner, der har søgt dispensation. Erfaringen viser, at trods alt har der været et betydeligt antal ledige. Det kan således nævnes her, at jord- og betonarbejderne i København i en udtalelse trækker op, hvordan forholdene ligger inden for deres specielle fagforening, og jeg vil gerne med den højtærede formands tilladelse citere den pågældende henvendelse til folketingets partier, hvori jord- og betonarbejdernes bestyrelse udtaler:

„Efter at have gjort os bekendt med bekendtgørelsen af 28. april 1959 angående standsning af visse arbejder, hvortil der ydes tilskud af staten, må vi på det kraftigste protestere.

Vi må endvidere protestere imod, at man fra statens side båndlægger det forhåndenværende arbejde med den begrundelse, at det vil skabe inflation, og at det vil være umuligt at skaffe den fornødne kvalificerede arbejdskraft.

Vi gør opmærksom på, at vi, trods vejret ingen hindring har lagt i vejen, stadig har et stort antal arbejdsløse (ca. 675 mand), og blandt disse findes et ikke ringe antal højt kvalificerede holdformænd, som på anden måned går til kontrol.

Vi skal derfor tilbagevise enhver påstand om mangel på kvalificeret arbejdskraft og på det kraftigste henstille, at man giver arbejde fri, så også vore arbejdsløse kammerater kan komme i gang.

På bestyrelsens vegne . . .“

Det er ikke alene for jord- og betonarbejderne her i København, at forholdene stiller sig som nævnt i denne henvendelse; de stiller sig endnu værre omkring de såkaldte arbejdsløshedshærgede landsbyer i Nordjylland. Jeg kender enkelte DAF-afdelinger,

[Lynnep Nielsen.]

hvor man nu, da sommeren allerede er begyndt, har en arbejdsløshedsprocent på 30, d. v. s. at ca. $\frac{1}{3}$ går uden beskæftigelse. Derfor har arbejdsstoppet faktisk været os uforståeligt, og det har ikke mindst været uforståeligt på de steder, hvor arbejdsløsheden er særlig stor. Det foreliggende lovforslag giver imidlertid handelsministeren en mulighed for med den bemyndigelse, han nu engang har, at sætte ind med lån til virksomheder, og det ville jo være rart, om lånene blev placeret netop på de steder og på de områder, hvor arbejdsløsheden viser sig at være særlig grel.

Handelsministeren (Philip): Jeg føler trang til at takke for den gode modtagelse, dette lovforslag har fået. Derudover vil jeg gerne komme med en oplysning, nemlig den, at selve loven i sin helhed skal til revision næste år, og at man så i stedet for, som det har været tilfældet et par gange før, at begynde med forarbejderne til revisionen forholdsvis sent, således at det mere er blevet nogle detaljer hist og her, der er blevet foreslået ændret, denne gang har tænkt sig at foretage i alt fald forarbejderne til en mere gennemgribende revision. Der er derfor for ca. $\frac{3}{4}$ år siden nedsat et sagkyndigt udvalg, der har til opgave virkelig grundigt at gennemarbejde loven, dens administration og de virkninger, den har haft. Dette udvalg har arbejdet særdeles energisk og vil formentlig i løbet af ret kort tid afgive en betænkning til mig, og derefter vil man gå i gang med at udarbejde et lovforslag, der vil blive fremsat formentlig til efteråret. Jeg nævner det her, fordi der fra forskellig side har været tanker fremme om, at man også skulle røre ved andre spørgsmål end det ene, der er rørt ved med det lovforslag, der er til behandling her i dag. Jeg tror, det må være rigtigst, at man afventer resultatet af det grundige arbejde, som er i gang.

Man kan så sige, om det ikke ville have været rigtigst at afvente forhøjelsen af beløbet, indtil resultatet af udvalgsarbejdet forelå. Jeg kan godt oplyse, at det også har været min tanke, at man skulle have ventet med forhøjelsen, men udviklingen har i de sidste måneder været så stærk, at man ikke kan være sikker på, at den overgrænse, vi har, ikke vil vise sig at ligge for lavt, inden

vi engang i næste samling når at fremsætte lovforslag til en mere gennemgribende revision af hele loven.

Det ærede medlem hr. Weikop stillede mig spørgsmål om omfanget af garantierne for de såkaldte oparbejdningskreditler, og jeg kan oplyse, at det beløb, der er tænkt anvendt hertil, er en ren bagatel sammenlignet med det beløb, der er anvendt i al almindelighed; det er af størrelsesordenen en halv snes millioner kroner og er altså for en bagatel at regne her, hvor det drejer sig om beløb på op mod en halv milliard kroner. Det er således ikke denne side af virksomheden, der forlanger større midler; det er de almindelige former for eksportgarantier, der kræver store beløb.

Jeg kan også trøste det ærede medlem med, at de rygter, han har hørt om biler og pelsdyr, er kun rigtige, for så vidt som der har været ansøgninger om noget sådant — der er jo ingen grænser for, hvad der kan komme ansøgninger om. Det kom så langt, at man diskuterede sagen og undersøgte, om det var noget, man burde støtte; og i sin tvivl spurgte man finansudvalget, hvorfra jeg formoder at det er sivet ud til det ærede medlem hr. Weikop. Sagen sluttede imidlertid med, at disse garantier ikke blev givet.

Jeg skal selvfølgelig gerne i det udvalg, der nu bliver nedsat, komme med de oplysninger, der ønskes. Det eneste, jeg beder om, er, at arbejdet bliver fuldenendt så tidligt, at man når at få loven gennemført inden sommerferien, idet vi må forudse ret store krav i den nærmeste fremtid. Det skulle nødig være således, at anmodninger, der i dag godkendes, ikke skulle kunne imødekommes f. eks. til september måned af den enkle grund, at vi er nået op til overgrænsen. Jeg beder derfor om en hurtig behandling i udvalget.

Weikop: Jeg takker den højtærede minister for, at vi både fik affivet pelsdyrene og fik bilerne kørt i garage igen. Jeg tror, det var rigtigt, når der nu løber et sådant rygte rundt, at den højtærede minister fik lejlighed til at udtale sig herom fra folketingets talerstol.

Vi er jo helt og fuldt bekendt med, at denne lov udløber i 1960, men når vi har rejst det spørgsmål, om udlånsvirksom-

[Weikop.]

heden skal holde op, om der ikke skal ske en begrænsning, er det for os ikke noget nyt spørgsmål. Jeg kan henvise til, at mit parti i 1957 havde dette spørgsmål fremme, og jeg må sige, at man egentlig altid er meget bevægelig, hvis der sker noget, der kræver en lovgivning. I 1955 kunne man således godt gennemføre en vis udvidelse af loven i løbet af forbavsende kort tid.

Når forholdene er fuldstændig ændret, og det tror jeg den højtærede minister vil give mig ret i at de er, står det mig ikke helt klart, hvorfor man skal vente så lang tid. Det må kunne gøres på en ganske enkel måde, og jeg har en erindring om, at det ærede medlem hr. A. C. Normann også her i salen har spurgt netop efter en undersøgelse af de garantier, der ydes fra statens side. Jeg har også en erindring om, at den højtærede handelsminister dengang sagde, at det var man i gang med at undersøge, eller det ville man undersøge. Det er altså slet ikke noget nyt spørgsmål, men vi kan se på det i udvalget. Jeg er ikke blevet afvæbnet, fordi den højtærede minister gav mig den oplysning, at loven skulle til revision i 1960, den kunne jeg jo læse mig til.

Jeg takker for oplysningen om oparbejdelseskreditterne: at det kun, som den højtærede minister siger, drejer sig om ca. 10 mill. kr. Det er selvfølgelig ikke så meget i forhold til 700 mill. kr., og vi er jo efterhånden kommet ind på, at en halv snes millioner kroner ikke er ret mange penge for en regering eller for en minister; men jeg tror egentlig, befolkningen synes, det er lidt ejendommeligt, når handelsministeren siger, at det kun drejer sig om 10 mill. kr. Jeg tror, at folk ude omkring alligevel vil være lidt overrasket over, at man i det høje ting behandler penge med, om jeg så må sige, så liden varsomhed.

Handelsministeren (Philip): Jeg vil blot sige til det ærede medlem hr. Weikop, at oparbejdningssgarantierne jo netop er garantier; der er ikke tale om lån eller kreditter; der er ikke tale om, at de koster skatteyderne noget, medmindre der kommer tab. Det er en garanti for lån, der optages andetsteds, og det koster således ikke skatteyderne noget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lars M. Olsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om anvendelse af overskuddet i visse krigsforsikringsforbund har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje (klageretten, dommere, fuldmægtige m. m.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om statstilskud til private eksamensberettigede realskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om statstilskud til private gymnasieskoler og til private realskoler i København, Frederiksberg og Gentofte og forslag til lov om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Astrid Skjoldbo har meddelt mig, at hun ønsker at tage sit den 12. maj anmeldte spørgsmål til finansministeren tilbage.

Spørgsmålet er herefter bortfaldet.

Folketingsmand K. B. Andersen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke oplysninger kan finansministeren give om lønforhandlingerne med børnehaver- og fritidshjemsmedarbejderne?“

[Formanden.]

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 20. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om en kornordning for høståret 1959-60.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

6) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående landsskatterettens organisation m. m. [af Foged m. fl.].

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om statsgaranti for lån optaget af det færøske hjemmestyre m. v.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om erhvervelse af ejendomsretten til og nedlæggelse af banen fra Viborg til Ålestrup.

9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om opførelse af fiskeindustrianlæg m. v. og om bygning af havne i Grønland.

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om boligtilsyn.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om sanering af usunde bydele.

12) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1956-57.

13) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 16¹².

97. møde.

Onsdag den 20. maj kl. 14.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om tillæg til lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlemmer af folketinget Thisted Knudsen, Erik Eriksen, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Poul Møller, Sønderup og Poul Sørensen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om den kommunale ejendomsbeskatning m. v.

Herved skal jeg meddele det høje ting, at jeg ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Forslagsstilleren (Gustav Pedersen): Jeg tillader mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget.